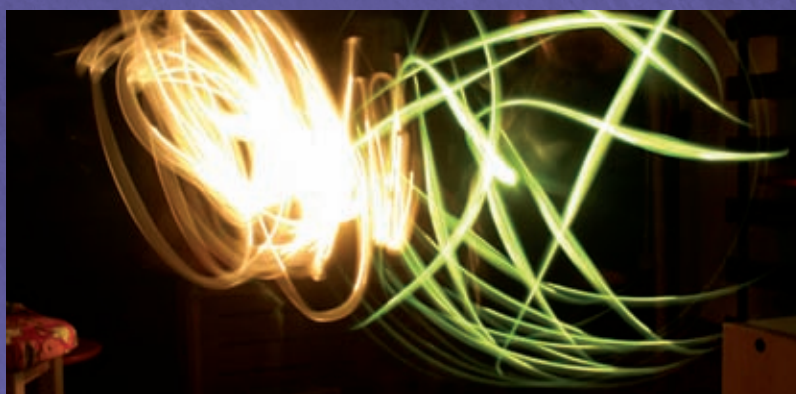

Kako istražuju djeca?

Karmen Uljanić, mag. paed.
Dječji vrtić Neven, Rovinj

'Može li biti drugačije?! Kako to istražuju djeca?' je projekt poticanja znanstvene pismenosti, koji je udruga 'Babin pas'¹ provodila u vrtićima Radost iz Poreča, Tičići iz Novigrada, Girotondo iz Umaga i Neven iz Rovinjskog sela. Projekt je osmislila i vodila Karmen Uljanić, odgajateljica vrtića 'Neven' i tajnica udruge 'Babin pas'¹, uz superviziju stručne suradnice dr. sc. Lidije Vujičić. Projekt je proveden zahvaljujući financijskoj potpori Zaklade za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva na temelju Sporazuma o partnerstvu s članovima Fonda: Bina Istra i Diopter, te sredstvima Grada Rovinja.

Spoznajno-istraživačke aktivnosti djece

Sudjelovanje u akcijskom istraživanju i edukaciji 'Vrtić u skladu s dječjom prirodom – Dječja kuća' koji se dugi niz godina provodio u Istri uz superviziju profesorica Arjane Miljak i Lidije Vujičić, potaknulo me je na istinsko razumijevanje i shvaćanje odgojne prakse i njezino mijenjanje. Uvidjela sam kako je ovo prilika za istinsku emancipaciju svih sudionika u odgojno-obrazovnom procesu. Druga velika inspiracija koja je ostavila traga na moje profesionalno djelovanje jest Izvanredni diplomski sveučilišni studij ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja na Učiteljskom fakultetu

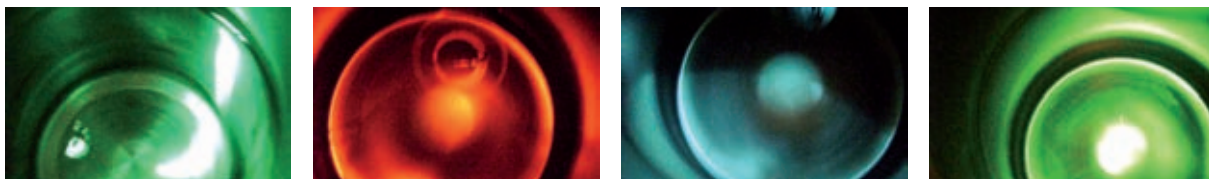
¹ Babin pas je istarski kolokvijalni termin za dugu.

u Rijeci. Na temelju ideja i saznanja koje sam dobila tijekom ovih edukacija i istraživanja, aplicirala sam na natječaj za Partnerske projekte sa svojim projektom za čiju je realizaciju bilo potrebno ostvariti pomoć interdisciplinarnih stručnjaka. Rukovodeći se činjenicom da 'izolirana pedagoška akcijska istraživanja nemaju snagu, te da se udruživanjem u zajednicu ili u forum pedagoških akcijskih istraživača može utjecati na širenje rezultata u praksi i na unapređenje odgojne prakse' (Miljak, 2009:168), pozvala sam na suradnju i uključivanje druge zainteresirane odgojno-obrazovne ustanove. Zahvaljujući uredništvu časopisa Dijete, vrtić, obitelj ova dra-

Djeca su koristila različite medije za dokumentiranje vlastitih istraživačkih spoznaja svijeta

gocjena iskustva donosimo i vama, dragi čitatelji. *Može li biti drugačije?! Kako to istražuju djeca?* je projekt usmjeren na učenje djece kroz iskustveno, suradničko učenje koje vidim kao temelj zdravog odrastanja djeteta. Spoznajno-istraživačke radionice za djecu i zajednička istraživanja sa stručnjacima omogućila su djeci susrete s različitim pojavama (zvukom, svjetlošću, vjetrom, zrakom, vodom, termodinamikom, statikom...), ali i razumijevanje mnogih nepoznanica, što je potaknulo dječju urođenu radoznalost i interes za otkrivanjem djelovanja stvari i pojava. Iskustva i doživljaje provedene u istraživanjima sa znanstvenicima iz riječke udruge 'Zlatni rez', višnjanske zvjezdarnice i tršćanskog muzeja *Immaginaria scientifica* (Muzej za znanstvena istraživanja), djeca su imala priliku izraziti različitim

Odrazi svjetla i obojenog papira na tegli (fotografirali Lana, 5 g. i Patrik, 4 g.)

Znanstvena predstava Fizika na dar

Festival znanosti u vrtiću

medijima, materijalima i tehnikama na kreativnim radionicama pod vodstvom različitih stručnjaka i umjetnika. Umjetnici Noel Šuran, Ida Skoko i Valter Černeka poticali su izražavanje i kreativnost djece upotrebom novih medija: video kamere, web kamere, digitalne fotografije, fotograma i skulpture. Nove medije djeca su koristila za dokumentiranje vlastitih istraživačkih spoznaja svijeta.

Festival znanosti

Projektom smo potvrdili da su djeca rođeni istraživači koji žele spoznati svijet u kojem žive, a prikaze njihovih tumačenja predstavili smo multimedijalnom izložbom koja svjedoči o tome kako se djeca mogu služiti fotoaparatom, videokamerom i dokumentirati svoje interese, istraživanja i teorije. Na izložbi je postavljena i zajednička skulptura djece izrađena od keramičkih uradaka svakog pojedinog djeteta sudionika projekta. Njihov mobil 'Kako djeca vide znanost' kod pokretanja daje i zvučne efekte. Ovaj projekt ostvaren je u suradnji s 'Meraniom' iz Labina (http://www.merania.hr/oblikovne_radionice.HTML). Više o projektu iz umjetničke perspektive pročitajte u njihovom članku, a video reportažu pogledajte na linku <http://vimeo.com/67833664>.

U sklopu predstavljanja projekta u

Umagu u svibnju 2013. godine održan je prvi 'Festival znanosti u vrtiću' – istraživačke radionice na kojima su djeca svakog vrtića prikazivala drugoj djeci, roditeljima i gostima eksperimente iz svog područja interesa. Bilo je tu prikaza svjetlosti kroz spektar boja, sjena u bojama, prikaza zvuka i zvučnih valova, uzgona, plivanja, svemira, termodinamike i dr. Na istraživačkim punktovima dva su se sata, uz organizacijsku pomoć studentica predškolskog odgoja Sveučilišta Jurja Dobrile iz Pule, smjenjivala djeca i roditelji i s interesom i čuđenjem promatrali što djeca predškolske dobi mogu napraviti. Djeca i znanstvenici iz udruge *Prirodopolis* s Instituta za fiziku iz Zagreba, dr. sc. Ivica Aviani i Hrvoje Mesić, darovali su svima prisutnima pravi znanstveni spektakl. Pokazali su kako fizika može biti zanimljiva i zagonetna do te mjere da banana postaje čekić za zabijanje čavla. Znanstvenom predstavom, osmišljenom kao pravom rođendanskom feštom, djeca su dobila jedinstven poklon – 'Fiziku na dar'. U lipnju 2013., u Centru za istraživanje djetinjstva na Učiteljskom fakultetu u Rijeci, održan je dvodnevni refleksivni praktikum u sklopu kojeg su svi uključeni u projekt – od znanstvenika, odgajatelja do stručnih suradnika i umjetnika – prezentirali studentima i drugim odgajateljima kako

su istraživali u umreženoj zajednici i poticali znanstvenu pismenost u vrtiću. Izložba je u kolovozu 2013. godine prikazana u sklopu programa 'Sedam dana stvaranja' u Pazinu koji organizira udruga 'Mali veliki čovjek'.

O različitim perspektivama umjetnika, znanstvenika i djece uključene u projekt govorili smo i na stručnom skupu u Toscani na poziv Odjela za pedagogiju Sveučilišta iz Firence u sklopu projekta 'Miró, djeca, lijepo i umjetnost'. Za naše sustručnjake, svoja smo iskustva o radu na ovom fascinantnom projektu objedinili u temi broja 'Znanost u vrtiću'.

Festival znanosti u vrtiću – istraživačke radionice djece vrtića po područjima interesa:

- Vrtić Umag: Voda, plivanje i uzgon
- Jaslice Umag: Pokret, kinestetika
- Vrtić Novigrad: Zvuk
- Vrtić Poreč: Svemir
- Vrtić Rovinjsko Selo: Svjetlost

